

การฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู สภากาชาดไทยระหว่างปี พ.ศ. 2539-2543

สาลินี พลังแสงวิไล, พ.บ.

อารีรัตน์ สุพุทธิธาดา, พ.บ.

ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาลินี พลังแสงวิไล, อารีรัตน์ สุพุทธิธาดา. การฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู สภากาชาดไทย
ระหว่างปี พ.ศ. 2539-2543. เวชศาสตร์ฟื้นฟูสาร 2547; 14(3): 94-103.

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (activities of daily livings ; ADL) และการเคลื่อนที่ (ambulation ; amb) ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู สภากาชาดไทย

รูปแบบการวิจัย : การศึกษาย้อนหลังเชิงพรรณนาระยะยาว

สถานที่ทำการวิจัย : ศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู สภากาชาดไทย

กลุ่มที่ท้าวิจัย : ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทุกรายที่เข้ารับการรักษาศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู สภากาชาดไทยระหว่างปี พ.ศ. 2539-2543

วิธีการศึกษา : เก็บข้อมูลจากเวชระเบียนของศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู สภากาชาดไทยดังนี้คือ อายุ เพศ พยาธิสภาพของโรค ระยะเวลาดังแต่เกิดโรคจนเข้ารับการรักษาศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู (onset to admission time ; OAT) ระยะเวลาดำเนินการฟื้นฟู (length of stay ; LOS) ADL ขณะแรกรับ (ADL at admission ; ADL(A)) ADL ขณะจำหน่ายผู้ป่วย (ADL at discharge ; ADL(D)) ambulation ขณะแรกรับ (ambulation at admission ; amb(A)) ambulation ขณะจำหน่ายผู้ป่วย (ambulation at discharge ; amb(D)) และนำมาหาผลต่างคะแนน ADL(A) และ ADL(D) โดย ADL difference (ADL-diff) = ADL(D) - ADL(A) และผลต่างคะแนน amb(A) และ amb(D) โดย ambulation difference (amb-diff) = amb(D) - amb(A) วิเคราะห์จำแนกพบ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ เพศ พยาธิสภาพของโรค OAT และ LOS กับ ADL(D), amb(D), ADL-diff และ amb-diff โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$

ผลการวิจัย : จำนวนผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทั้งหมด 266 ราย เป็นชาย 65.8% หญิง 34.2% อายุเฉลี่ย 58.5 ± 12.96 ปี พยาธิสภาพจากหลอดเลือดสมองอุดตัน 52.3% หลอดเลือดสมองแตก 47.7% OAT เฉลี่ย 202.83 ± 541.20 วัน LOS เฉลี่ย 65.98 ± 49.70 วัน ADL(A) เฉลี่ย 6.11 ± 3.48 คะแนน ADL(D) เฉลี่ย 9.64 ± 3.40 คะแนน amb(A) เฉลี่ย 0.61 ± 0.62 คะแนน amb(D) เฉลี่ย 1.47 ± 0.71 คะแนน ADL-diff เฉลี่ย 3.53 ± 3.06 คะแนน amb-diff เฉลี่ย 0.85 ± 0.67 คะแนน เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ พบว่า ADL(D), amb(D), ADL-diff และ amb-diff มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.005$, $p=0.019$, $p=0.000$ และ $p=0.000$ ตามลำดับ โดย LOS ที่มากกว่า 60 วันมีความสัมพันธ์ต่อ ADL-diff อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $p=0.000$ อายุที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 60 ปีมีความสัมพันธ์ต่อ amb-diff อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P=0.005$ LOS ที่มากกว่า 60 วันและ OAT ที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 เดือนมีความสัมพันธ์ต่อการเพิ่ม ADL-diff และ amb-diff อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.000$ แม้ว่าเพศหญิงและพยาธิสภาพชนิดหลอดเลือดแตกจะมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มของผลการฟื้นฟูทั้ง 4 ค่าแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป : พบว่าอายุ เพศ พยาธิสภาพของโรค OAT และ LOS มีความสัมพันธ์โดยรวมต่อ ADL(D), amb(D), ADL-diff และ amb-diff อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$ โดย LOS มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุด รองลงไปคือ OAT และอายุตามลำดับ เพศและพยาธิสภาพของโรคมีความสัมพันธ์แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการจัดทำแนวทางการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองต่อไป